



11. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9. ÜNİTE: MÜLAKAT / RÖPORTAJ

Ruşen Eşref Ünaydın (1892 - 1959)

1. 1916 yılından sonra gazetelerde yaptığı mülakatlarla adından söz ettirmiştir.
2. Milli Mücadele Dönemi'nde halka iman ve heyecan vermek amacıyla gazete muhabirliği yapmıştır.
3. Edebiyatımızın en önemli makale, mülakat ve röportaj yazarlarından biridir.
4. Dili son derece iyi kullanmış, üslup mükemmelliğine önem vermiştir.
5. **Atatürk ile yaptığı mülakatlar** önemlidir.

Önemli Eserleri

- Diyorlar ki,
- İki Saltanat Arasında,
- İstiklâl Yolunda,
- Ayrılıklar,
- Damla Damla,
- Anafartalar
- Kumandanı Mustafa Kemal ile Mülakat

Mülakat

Sanatçı, spor adamı, edebiyatçı, bilim adamı, iş adamı gibi alanında başarılı olmuş kişileri tanıtmak ve bu kişilerin önemli olaylar karşısındaki bakış açılarını öğrenmek amacıyla önceden belirlenmiş bir tarihte gerçekleştirilen sorulu cevaplı görüşmelere **mülakat** denir.

Mülakatın Özellikleri

1. Öğretime ve tanıtmaya dayalı sözlü iletişim türlerindedir.
2. Söyleşmeye bağlı anlatım türlerindedir.
3. Gazete ve dergi dışında TV, radyo ve internet ortamlarından da yayımlanabilmektedir.
4. Yazarların kendi görüşlerine yer verdiği için edebiyata olumlu katkı sağlar.

5. Ön hazırlık gerektiren bir türdür. Mülakat yapılacak kişiyle ilgili bilgilerin önceden toplanması gerekir.
6. Mülakatı gerçekleştiren kişinin sorduğu sorular toplum tarafından merak edilen sorular olması gerekir.
7. Sorular tarafsız bir şekilde sorulmalı, alınan cevaplar değiştirilmeden yayımlanmalıdır.
8. Mülakatlarda öyküleyici, açıklayıcı, tartışmacı ve öğretici metin türleri kullanılır.
9. Mülakatlar genellikle gazete ve dergilerin en önemli sayfalarında yayımlanır.
10. Mülakatlar genellikle yüz yüze yapılabileceği gibi, telefon, video konferans şeklinde de yapılabilir.

Türk Edebiyatında Mülakat

- Cumhuriyet'ten önce gazeteyle birlikte ortaya çıkan mülakat türünün en başarılı örnekleri Cumhuriyet Dönemi'nde kaleme alınmıştır.
- **Ruşen Eşref Ünaydın, Hikmet Feridun Es, Mustafa Baydar, Yaşar Nabi Nayır** gibi sanatçılar mülakat türünde eserler vermiş önemli yazarlardır.
- **Önemli:** Türk edebiyatında yazılan ilk mülakat örneği Ruşen Eşref Ünaydın tarafından yazılan "Diyorlar ki" adlı eserdir.
- **Önemli:** Tanzimat sanatçısı **Ziya Paşa'nın "Rüya"** adlı eseri de oluşumu şekliyle mülakat türüne örnektir.

Önemli Mülakat Yazarları ve Eserleri

- **Ruşen Eşref Ünaydın:** Diyorlar ki, Anafartalar Kumandanı Mustafa Kemal ile Mülakat
- **Hikmet Feridun Es:** Bugün de Diyorlar ki
- **Mustafa Baydar:** Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar
- **Yaşar Nabi Nayır:** Edebiyatçılarımız Konuşuyor

Röportaj

Bir haberde kullanılabilecek kişi, eşya veya sanat dalının ayrıntılı bir araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin sorgulanarak oluşturulduğu yazılara **röportaj** denir.

Röportajın Özellikleri

- **Röportaj** günümüzde yayın organlarının gelişmesiyle yaygınlaşmıştır.
- Okur ve izleyiciye geniş olanaklar tanınması açısından önemlidir.
- **Röportajda** ele alınan konu ya da yer okuyucunun dikkatini çekecek şekilde sunulmalıdır.
- Röportaj yazarı, metnini bir öykü kurgusu içinde okuruna sunar.
- Röportajlar fotoğraf, resim ya da grafiklerle desteklenmelidir.
- Röportajda gözlem önemlidir ve gözlemler okuru sıkmadan aktarılmalıdır.
- Röportajlar insanı konu alan, eşyayı konu alan ve bir yeri konu edinen röportajlar olarak sınıflandırılabilir.
- Röportajlar genellikle birinci tekil kişi ağzından aktarılır.
- Öğretici, açıklayıcı, öyküleyici, betimleyici ve söyleşmeye bağlı anlatım türleri kullanılır.
- Türk edebiyatında Yaşar Kemal, Fikret Otyam, Yılmaz Çetiner, Kenan Akın; Batı edebiyatında da Jack London, Ernest Hemingway röportaj türünün önemli isimlerindedir.

Röportaj ile Mülakat Arasındaki Farklar

1. Mülakat; yalnızca soru ve cevaplardan oluşur. Röportaj bir insanla yapıldığında sadece soru ve cevaplardan oluşmaz.
2. Mülakat görüşülen kişinin hayatıyla sınırlıdır. Röportaj ise konu ve anlatım açısından oldukça geniş olanaklara sahiptir.
3. Mülakatta görüşmeyi yapan kişinin görüşleri yer almaz. Röportajda yazar kendi görüşlerine yer verir.
4. Mülakata eklenen görseller de sadece mülakat yapılan kişinin fotoğrafı olabilir. Röportajda ise, kullanılan görsel malzemeler oldukça geniştir.
5. Mülakat türüne ilgi gösteren okur kitlesi de mülakat yapılan kişiye duyulan ilgi ile sınırlıdır. Röportaj ise daha geniş bir kitleye seslenir.

6. Röportaj ise gezi yazısı; sohbet, deneme, hikâye, anı gibi edebî türlerin anlatım olanakları ve yöntemlerinden yararlanan bir türdür.
7. Röportajda yazarın edebî bir dili etkili biçimde kullanması önemli bir yöndür. Mülakat ise sadece sorulara ve kişinin cevaplarına dayandığı için böyle bir özellik aranmaz.

Tüm ders notları için QR kodu okutunuz.

www.edebiyatokulu.com

Türk Dili ve Edebiyatı Kaynak Sitesi

